

SV

SV

SV

EUROPEISKA GEMENSKAPERNAS KOMMISSION

Bryssel den 8.7.2009
KOM(2009) 334 slutlig

IRAPPORT FRÅN KOMMISSIONEN TILL EUROPAPARLAMENTET OCH RÅDET

om tillämpningen av Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 882/2004 av den 29 april 2004 om offentlig kontroll för att säkerställa kontrollen av efterlevnaden av foder- och livsmedelslagstiftningen samt bestämmelserna om djurhälsa och djurskydd

INNEHÅLLSFÖRTECKNING

1.	Sammanfattning	3
2.	RÄCKVIDD FÖR FÖRORDNING (EG) nr 882/2004	4
2.1.	Sektorslagstiftning om offentlig kontroll: rests substanser av veterinärmedicinska läkemedel och bekämpningsmedel	4
2.2.	Växtskydd	5
3.	LÄGESBESKRIVNING BETRÄFFANDE GENOMFÖRANDE.....	6
3.1.	Kommissionens riktlinjer	6
3.2.	Fleråriga nationella kontrollplaner och årsrapporter.....	6
3.3.	Allmänna revisioner	7
3.4.	Offentlig kontroll av importerat foder och importerade livsmedel.....	7
3.5.	Artikel 23 om godkännande av kontroller som utförs före export.....	9
3.6.	Bättre utbildning för säkrare livsmedel.....	10
3.7.	Gemenskapens referenslaboratorier	10
3.8.	Tekniska uppdateringar	11
4.	AVGIFTER.....	12
4.1.	Bakgrund	12
4.2.	Utvärderingens räckvidd	12
4.3.	De viktigaste slutsatserna av undersökningen.....	12
4.4.	Förändringsscenarier	13

1. SAMMANFATTNING

Enligt artikel 65 i Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 882/2004 av den 29 april 2004 om offentlig kontroll för att säkerställa kontrollen av efterlevnaden av foder- och livsmedelslagstiftningen samt bestämmelserna om djurhälsa och djurskydd¹ (nedan kallad *förordningen om offentlig kontroll*) ska kommissionen överlämna en rapport till Europaparlamentet och rådet. Denna ska i synnerhet innehålla en genomgång av erfarenheterna från tillämpningen av förordningen.

Rapporten ska beakta följande:

- ”a) På nytt bedöma räckvidden, när det gäller djurhälsa och djurskydd.*
- b) Se till att andra sektorer bidrar till att finansiera den offentliga kontrollen genom att utöka verksamhetsförteckningen i avsnitt A i bilaga IV och avsnitt A i bilaga V med särskilt beaktande av effekterna av gemenskapens hygienlagstiftning avseende foder och livsmedel efter dess antagande.*
- c) Fastställa uppdaterade miniminivåer för avgifter som avses i avsnitt B i bilaga IV och bilaga V avsnitt B i bilaga V särskilt med beaktande av riskfaktorer”.*

När det gäller djurhälsa och djurskydd tyder erfarenheterna så här långt inte på att det behövs en översyn av förordningens räckvidd såsom den definieras i artikel 1. Å andra sidan kan de pågående diskussionerna om modernisering och förenkling av två viktiga sektorer bidra till att sambandet mellan det generella ramverk som fastställs i förordningen och den befintliga sektorslagstiftningen tydliggörs. Detta gäller framför allt den översyn som utförs som uppföljning av strategin för djurhälsa (2007–2013)², vars syfte bland annat är att upprätta ett gemensamt regelverk för djurhälsa (”djurhälsolagstiftning”), och verksamheten i samband med den kommande översynen av det befintliga regelverket för växtskydd (strategin för växtskydd). Man bör även beakta behovet av att se till att befintliga sektorsbestämmelser för kontrollverksamhet på särskilda områden (till exempel i fråga om rests substanser av veterinärmedicinska läkemedel och bekämpningsmedel) överensstämmer med principerna och kraven i förordningen. I **avsnitt 2** i rapporten behandlas denna fråga.

Avsnitt 3 i denna rapport innehåller en redogörelse över de viktigaste åtgärder och initiativ som utvecklats vid genomförandet av förordningen och en beskrivning av de erfarenheter som gjorts sedan den 1 januari 2006. Genom förberedelserna och genomförandet av de fleråriga kontrollplanerna har medlemsstaterna gjort praktiska erfarenheter. Kontrollplanerna används även av kommissionens kontor för livsmedels- och veterinärfrågor inom ramen för dess regelbundna allmänna revisioner. De nationella årsrapporterna är också en viktig del av det nya ramverk för offentlig kontroll som upprättats genom förordningen om offentlig kontroll, även om erfarenheterna av sådana rapporter är alltför begränsade för att det i detta skede ska vara möjligt att genomföra en ingående analys eller dra några slutsatser.

¹ EUT L 165, 30.4.2004, s. 1.

² En ny strategi för djurhälsa för Europeiska unionen (2007–2013) enligt principen ”Det är bättre att förebygga än att behandla”. Meddelande från kommissionen till rådet, Europaparlamentet, Europeiska ekonomiska och sociala kommittén samt Regionkommittén. KOM(2007) 539 slutlig.

I artikel 65 anges att särskild uppmärksamhet ska ägnas åt de avgifter som tas ut för att finansiera den offentliga kontrollen ("avgifter"). **Avsnitt 4** av rapporten innehåller en aktuell lägesbeskrivning när det gäller diskussioner och reflexioner om denna komplexa fråga. Lägesbeskrivningen bygger på resultatet av den undersökning som en extern utvärderare nyligen genomförde på uppdrag av kommissionen.

Genom undersökningen i fråga får kommissionen en värdefull inblick i hur avgiftssystemen fungerar samtidigt som brister relaterade till avgifter i det aktuella regelverket och medlemsstaternas genomförande av regelverket identifieras. Vidare diskuteras det eventuella behovet av att se över några av funktionerna i regelverket. Enligt undersökningen finns det flera ändringsalternativ som medlemsstaterna kan beakta för att se till att den målsättning som anges i artikel 26 i förordningen om offentlig kontroll uppnås. Målsättningen är formulerad på följande sätt: *"Medlemsstaterna skall se till att tillräckliga finansiella resurser finns tillgängliga för att tillhandahålla nödvändig personal och andra resurser för offentlig kontroll."* Möjliga framtida scenarier föreslås, exempelvis fullständig harmonisering av funktionerna i avgiftssystemet och ökad flexibilitet för medlemsstaterna i genomförandet av systemet, samtidigt som öppenhet och klarhet i fråga om systemets sätt att fungera garanteras i alla medlemsstater.

Det krävs ytterligare analyser av de frågor som uppkommit i samband med undersökningen, bland annat en offentlig diskussion med intressenterna om resultatet av den utvärdering som utförts och en konsekvensanalys av de tillgängliga ändringsalternativen. Kommissionen avser att inleda en sådan konsekvensanalys under 2009.

2. RÄCKVIDD FÖR FÖRORDNING (EG) NR 882/2004

2.1. Sektorslagstiftning om offentlig kontroll: rests substanser av veterinärmedicinska läkemedel och bekämpningsmedel

Även om offentlig kontroll även omfattar kontroller av rests substanser av veterinärmedicinska läkemedel och bekämpningsmedel påpekas det i förordningen om offentlig kontroll att de särskilda bestämmelserna i fråga om foder, livsmedel och djurhälsa bör bibehållas. Detta gäller i synnerhet rådets direktiv 96/23/EG om införande av kontrollåtgärder för vissa ämnen och rests substanser av dessa³ och rådets direktiv 86/362/EEG av den 24 juli 1986 om fastställande av gränsvärden för bekämpningsmedelsrester i och på spannmål⁴, som senare upphävts genom Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 396/2005 av den 23 februari 2005 om gränsvärden för bekämpningsmedelsrester i eller på livsmedel och foder av vegetabiliskt och animaliskt ursprung⁵ och om ändring av rådets direktiv 91/414/EEG.

Enligt direktiv 96/23/EG ska medlemsstaterna genomföra nationella planer för kontroll av rests substanser som varje år ska överlämnas till kommissionen tillsammans med resultatet av föregående års genomförande och de åtgärder som vidtagits vid bristande efterlevnad. I direktivet fastställs även det minsta antal prover som ska analyseras för

³ EUT L 125, 23.5.2006, s. 10.

⁴ EGT L 221, 7.8.1986, s. 37.

⁵ EUT L 70, 16.3.2005, s. 1.

varje jordbruksråvara i den nationella produktionen utan att andra aspekter som kan påverka riskbedömningen (till exempel uppfödningsförhållanden, godkända läkemedel osv.) beaktas. Förutom restsubstanser av veterinärmedicinska läkemedel och bekämpningsmedel ingår även miljöförorenande ämnen⁶ i den grupp av ämnen som ska kontrolleras inom ramen för planerna för kontroll av restsubstanser enligt bilagorna I och II i direktiv 96/23/EG.

Ett diskussionsunderlag, där en bred samrådsprocess om de tekniska aspekterna av direktivet⁷ presenterades, offentliggjordes redan 2003. Vid denna process uttryckte intressenterna stort intresse för en översyn av detta direktiv och för ett tydliggörande av avgränsningen mellan kontroller av veterinärmedicinska läkemedel och bekämpningsmedel i allmänhet för att säkerställa överensstämmelse med förordningen om offentlig kontroll.

Förordning nr 396/2005 om bekämpningsmedel innehåller en rad artiklar som direkt gäller kontroll (artiklarna 26–30) och vars syfte är att kontrollera slumpvis överensstämmelse med gränsvärdena på gemenskapsnivå genom komplettering med riktad kontroll på medlemsstatsnivå. Förordningen (artiklarna 31–32) innehåller även årliga rapportkrav. Det råder vissa skillnader mellan den strategi som tillämpas i förordning (EG) nr 396/2005 och den strategi som tillämpas i bestämmelserna i förordningen om offentlig kontroll. Dessa skillnader är resultatet av de separata och samtidigt interinstitutionella förhandlingar som ledde till att de två rättsakterna antogs.

I syfte att förbättra lagstiftningen bör man beakta möjligheten att genom nödvändiga lagstiftningsändringar integrera de bestämmelser som för närvarande gäller för offentlig kontroll av bekämpningsmedel, främmande ämnen och restsubstanser av farmakologiskt aktiva ämnen inom ramen för förordningen om offentlig kontroll. På så sätt rationaliseras och förenklas det övergripande regelverket, samtidigt som den flexibilitet som krävs för att båda sektorerna ska integreras i medlemsstaternas fleråriga nationella kontrollplaner möjliggörs.

2.2. Växtskydd

På växtskyddsområdet fastställs sektorsbestämmelser för kontroll i rådets direktiv 2000/29/EG om skyddsåtgärder mot att skadegörare på växter eller växtprodukter förs in till gemenskapen och mot att de sprids inom gemenskapen⁸. Offentlig kontroll på detta område styrs därför inte av förordningen om offentlig kontroll, med undantag för de bestämmelser som gäller upprättandet av, och årsrapporterna om, fleråriga nationella kontrollplaner och gemenskapens inspektioner i medlemsstaterna och i tredjeländer (artiklarna 41–46).

⁶ I rådets förordning (EEG) nr 315/93 av den 8 februari 1993 om fastställande av gemenskapsförfaranden för främmande ämnen i livsmedel definieras främmande ämne som varje ämne som inte med avsikt har tillsatts ett livsmedel utan finns i detta livsmedel som en följd av produktion (inklusive åtgärder i samband med jordbruk, boskapsskötsel och veterinärmedicinsk behandling), tillverkning, förädling, beredning, behandling, förpackning, emballering, transport eller innehav av detta livsmedel eller som en följd av någon miljöbetingad förorening. Övervakning av andra främmande ämnen än dem som anges i bilagorna till direktiv 96/23/EG sker inom ramen för lagstiftningen om främmande ämnen.

⁷ Som ett resultat av detta ändrades förordning (EG) nr 2377/90 genom Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr xxx/2009 om fastställande av gemenskapsförfaranden för upprättande av gränser för restsubstanser i farmakologiskt aktiva ämnen i livsmedel av animaliskt ursprung (COD 2007/0064).

⁸ EGT L 169, 10.7.2000, s. 1.

Som ett led i en mer generell utvärdering av det befintliga regelverket på växtskyddsområdet⁹ kommer behovet av att effektivisera bestämmelserna om offentlig kontroll i direktiv 2000/29/EG och förordningen om offentlig kontroll att beaktas.

3. LÄGESBESKRIVNING BETRÄFFANDE GENOMFÖRANDE

3.1. Kommissionens riktlinjer

Genom förordningen om offentlig kontroll införs en rad nya krav för medlemsstaterna när det gäller planering och revision av samt rapportering om den offentliga kontrollverksamheten. I enlighet med artikel 43 i förordningen om offentlig kontroll har kommissionen utarbetat riktlinjer i syfte att hjälpa medlemsstaterna att uppfylla dessa krav. Följande kommissionsbeslut har antagits i detta syfte:

- Kommissionens beslut 2006/677/EG av den 29 september 2006 om fastställande av riktlinjer avseende kriterierna för utförande av revisioner enligt Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 882/2004 om offentlig kontroll för att säkerställa kontrollen av efterlevnaden av foder- och livsmedelslagstiftningen samt bestämmelserna om djurhälsa och djurskydd¹⁰.
- Kommissionens beslut 2007/363/EG av den 21 maj 2007 om en vägledning för att bistå medlemsstaterna i utarbetandet av den samlade fleråriga nationella kontrollplan som föreskrivs i Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 882/2004¹¹.
- Kommissionens beslut 2008/654/EG av 24 juli 2008 om en vägledning för att bistå medlemsstaterna i utarbetandet av den årliga rapport om den samlade fleråriga nationella kontrollplanen som föreskrivs i Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 882/2004¹².

Kommissionen anordnar regelbundet arbetsgrupper för att vidareutveckla genomförandet av riktlinjerna och bistå medlemsstaterna i deras utformning av de fleråriga nationella kontrollplanerna, rapporterna och revisionerna.

3.2. Fleråriga nationella kontrollplaner och årsrapporter

Enligt artiklarna 41–42 i förordningen om offentlig ska medlemsstaterna utforma och genomföra en samlad flerårig nationell kontrollplan senast den 1 januari 2007 och på begäran tillstålla kommissionen en uppdaterad version av denna.

Samtliga medlemsstater har tillställt kommissionen sina fleråriga nationella kontrollplaner, och dessa utvärderas inom ramen för de allmänna revisioner som kommissionens kontor för livsmedels- och veterinärfrågor utför.

⁹ Rådet har uppmanat kommissionen att utvärdera det aktuella regelverket för växtskydd, överväga eventuella ändringar och därefter presentera ett förslag till en strategi för växtskydd för gemenskapen. Kommissionen har inlett utvärderingen, och undersökningen kommer att påbörjas i mitten av 2009.

¹⁰ EUT L 278, 10.10.2006, s. 15.

¹¹ EUT L 138, 30.5.2007, s. 24.

¹² EUT L 214, 9.8.2008, s. 56.

Enligt artikel 44 ska medlemsstaterna ett år efter det att genomförandet av fleråriga nationella kontrollplaner inletts, och därefter årligen, till kommissionen överlämna en rapport över eventuella ändringar av de fleråriga nationella kontrollplanerna, resultatet av kontroller och revisioner, antal och typ av fall av bristande efterlevnad samt åtgärder som vidtas för att säkerställa ett effektivt genomförande och för att se till att kontrollplanerna efterlevs. Hittills har kommissionen mottagit årsrapporter från 26 medlemsstater. Portugal har ännu inte överlämnat någon årsrapport eftersom dess första fleråriga nationella kontrollplan inte inrättades förrän 2008 på grund av omstrukturering av kontrollerna. Därför kommer den första rapporten att upprättas under rapportperioden för 2009.

3.3. Allmänna revisioner

I artikel 45 anges att kommissionens experter ska utföra allmänna och särskilda revisioner i medlemsstaterna för att kontrollera att offentlig kontroll genomförs i medlemsstaterna i överensstämmelse med de fleråriga nationella kontrollplanerna och i enlighet med gemenskapslagstiftningen.

Kommissionens kontor för livsmedels- och veterinärfrågor utför medlemsstaternas allmänna revisioner under en treårsperiod. Under 2007 genomfördes allmänna revisioner i Österrike och Nederländerna och under 2008 genomfördes de i ytterligare sex medlemsstater (Tyskland, Estland, Ungern, Irland, Slovakien och Spanien). Nio medlemsstater kommer att genomgå en allmän revision under 2009 (Belgien, Cypern, Finland, Grekland, Lettland, Litauen, Portugal, Slovenien och Förenade kungariket). De 10 återstående medlemsstaterna kommer att genomgå revisioner under 2010.

Slutrapporterna efter de allmänna revisionerna offentliggörs på följande webbadress:
http://ec.europa.eu/food/fvo/ir_search_en.cfm

3.4. Offentlig kontroll av importerat foder och importerade livsmedel

Offentlig kontroll för att säkerställa kontrollen av efterlevnaden av foder- och livsmedelslagstiftningen samt bestämmelserna om djurhälsa och djurskydd måste utföras på såväl gemenskapsproducerade som importerade livsmedel, foder och djur. Bestämmelserna i avdelning II kapitel V och avdelning VI kapitel II i förordningen om offentlig kontroll utgör den allmänna ram och de allmänna förfaranden som gäller offentlig kontroll av foder och livsmedel som importeras från tredjeländer till gemenskapens territorium.

Avdelning II kapitel V i förordning (EG) nr 882/2004 innehåller enhetliga bestämmelser när det gäller följande:

- Åtgärder som ska vidtas av de behöriga myndigheterna efter offentlig kontroll av importerat foder och importerade livsmedel om bristande efterlevnad misstänks eller konstateras (artiklarna 18–22).
- Godkännande av kontroller som utförs av tredjeländer före export i syfte att minska importkontrollernas frekvens (artikel 23).
- Nödvändigt samarbete mellan behöriga myndigheter och tullen i genomförandet av offentlig kontroll (artikel 24).

I artikel 25 ges kommissionen genom det förfarande (kommittéförfarandet) som fastställs i rådets beslut 1999/468/EG¹³ befogenhet att anta nödvändiga åtgärder för att säkerställa att den offentliga kontrollen vid import av foder och livsmedel genomförs på ett enhetligt sätt.

I förordningen om offentlig kontroll erkänns de specifika dragen i de kontroller av **foder och livsmedel av animaliskt ursprung** (artikel 14) respektive foder och livsmedel av icke-animaliskt ursprung (artiklarna 15–17) som genomförs. När det gäller de förra påpekas det i förordningen att de ska omfattas av harmoniserade importförfaranden som fastställts genom rådets direktiv 97/78/EG¹⁴ och som tillämpas av nätverket av gränskontrollstationer vid gemenskapens yttre gränser. Enligt förordningen ska den behöriga myndighet som utsetts i enlighet med direktiv 97/78/EG dessutom utföra kontroller för att kontrollera efterlevnaden av de aspekter av foder- och livsmedelslagstiftningen som inte omfattas av direktivet.

Som en del av den nya strategin för djurhälsa (2007–2013) ser kommissionen för närvarande över de veterinärmedicinska importkontrollerna för att införa en bättre riskbaserad strategi för gränskontroller. I översynen behandlas det bästa sättet att säkerställa tidig varning och snabb upptäckt av risker förknippade med animaliska produkter, så att importåtgärder kan tillämpas och en fortsatt hög skyddsnivå när det gäller folkhälsa och djurhälsa inom EU garanteras.

I motsats till vad som för närvarande gäller i fråga om foder och livsmedel av animaliskt ursprung är inte **foder och livsmedel av icke-animaliskt ursprung** föremål för systematiska harmoniserade EU-kontroller vid gränsen före import till gemenskapen (med undantag för de produkter för vilka nödgärder införts i enlighet med artikel 53.1 i förordning (EG) nr 178/2002¹⁵). Enligt bestämmelserna i artikel 15 i förordningen om offentlig kontroll ska kontroller av importerat foder och livsmedel av icke-animaliskt ursprung genomföras på en lämplig plats, inbegripet platsen för införsel av varor till gemenskapen, på platsen för övergången till fri omsättning, i lager, i de importerande foder- och livsmedelsföretagarnas lokaler eller i andra led av foder- och livsmedelskedjan. Medlemsstaterna fastställer utifrån sin riskbedömning lämplig frekvens och metoder för offentlig kontroll av importerade produkter.

Avvikelser från dessa allmänna bestämmelser anges i artikel 15.5. Där föreskrivs att en förteckning ska upprättas över foder och livsmedel av icke-animaliskt ursprung som på grundval av kända eller oförutsedda risker ska underkastas strängare offentliga kontroller på platsen för införsel till gemenskapen. Ett utkast till en förordning vars syfte är att för första gången fastställa allmänna bestämmelser och en sådan förteckning antogs den x.x.2009 *[uppdateras före offentliggörandet]*.

Ovanstående bestämmelser kompletteras av bestämmelserna i avdelning VI kapitlen I och II i förordningen om offentlig kontroll, där förfaranden för kommissionen fastställs

¹³ Rådets beslut 1999/468/EG av den 28 juni 1999 om de förfaranden som skall tillämpas vid utövandet av kommissionens genomförandebefogenheter, *EGT L 184*, 17.7.1999, s. 23.

¹⁴ Rådets direktiv 97/78/EG av den 18 december 1997 om principerna för organisering av veterinärkontroller av produkter från tredje land som förs in i gemenskapen, *EGT L 24*, 30.1.1998, s. 9.

¹⁵ Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 178/2002 av den 28 januari 2002 om allmänna principer och krav för livsmedelslagstiftning, om inrättande av Europeiska myndigheten för livsmedelssäkerhet och om förfaranden i frågor som gäller livsmedelssäkerhet, *EGT L 31*, 1.2.2002, s. 1.

i fråga om insamling av viktiga uppgifter, kontroll av att systemen i tredjeländer överensstämmer med gemenskapslagstiftningen för foder och livsmedel (artiklarna 46–47) samt beslut om huruvida särskilda importvillkor ska tillämpas på foder och livsmedel som förs in i gemenskapen (artikel 48).

Relevanta uppgifter samlas även in vid de uppdrag som kommissionens kontor för livsmedels- och veterinärfrågor utför i tredjeländer (artikel 46) och genom de frågeformulär som sänds ut innan dessa uppdrag genomförs. På så sätt får man framför allt information om ländernas organisation och hantering av hälsokontroller.

I den mån som de villkor och närmare förfaranden som ska iakttas vid import av varor inte föreskrivs i gemenskapslagstiftningen (särskilt i förordning (EG) nr 854/2004¹⁶) ska särskilda importvillkor vid behov fastställas i enlighet med kommittéförfarandet. De kan omfatta upprättande av en förteckning över tredjeländer från vilka särskilda produkter får importeras till gemenskapen, utformning av förlagor till intyg som åtföljer sändningar och andra särskilda importvillkor beroende på produkttyp eller djurtyp och de eventuella risker som är förbundna därmed (artikel 48).

Tillämpliga bestämmelser i fråga om ingåendet av likvärdighetsavtal med tredjeländer fastställs i artikel 49. I dessa avtal kan åtgärder som tillämpas av tredjeländer på vissa områden erkännas om de garanterat är likvärdiga med de åtgärder som tillämpas inom gemenskapen, om tredjeländerna tillhandahåller objektiva bevis på att så är fallet.

3.5. Artikel 23 om godkännande av kontroller som utförs före export

I artikel 23 i förordningen om offentlig kontroll ges kommissionen möjlighet att i enlighet med förfarandet i artikel 62.3 i förordningen godkänna särskilda kontroller före export som ett tredjeland utför på vissa produkter (foder och livsmedel) innan de exporteras till gemenskapen. Som en följd av godkännandet får frekvensen av importkontroller av foder och livsmedel minskas.

Godkännandet av ett tredjelands kontroller före export kan beviljas på följande villkor:

- Det har vid en gemenskapsrevision framkommit att foder eller livsmedel som exporterats till gemenskapen uppfyller gemenskapens krav eller likvärdiga krav.
- De kontroller som utförts i tredjelandet före export anses tillräckligt effektiva och ändamålsenliga för att kunna ersätta eller reducera de dokument- och identitetskontroller och fysiska kontroller som anges i gemenskapslagstiftningen.

Med andra ord utgör kontroller före export en garanti för att kontrollerna utförs i enlighet med relevanta krav i gemenskapslagstiftningen.

Godkännandet av kontroller före export i enlighet med artikel 23 i förordningen om offentlig kontroll påverkar inte medlemsstaternas behöriga myndigheters rätt att utföra offentlig kontroll av importerat foder och importerade livsmedel. Om ett godkänt

¹⁶ Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 854/2004 av den 29 april 2004 om fastställande av särskilda bestämmelser för genomförandet av offentlig kontroll av produkter av animaliskt ursprung avsedda att användas som livsmedel, *EUT L 139, 30.4.2004, s. 206, ändrad och offentliggjord på nytt i EUT L 226, 25.6.2004, s. 83.*

system för kontroller före export tillämpas ska medlemsstaternas behöriga myndigheter emellertid ta hänsyn till detta när de fastställer frekvensen för fysiska kontroller av foder och livsmedel. Frekvensen fastställs utifrån de risker som hänger samman med olika typer av foder och livsmedel, de garantier som den behöriga myndigheten i det exporterande tredjelandet har gett, de kontroller som det foder- eller livsmedelsföretag som senast importerade produkten har utfört samt tidigare erfarenheter i fråga om det berörda tredjelandets och de importerande och exporterande foder- eller livsmedelsföretagarnas efterlevnad av kraven för den berörda produkten.

Kommissionens beslut 2008/47/EG av den 20 december 2007 om godkännande av Förenta staternas kontroller före export av jordnötter och produkter som framställs därav när det gäller förekomst av aflatoxiner¹⁷ är det enda kommissionsbeslutet hittills om godkännande av ett sådant system.

3.6. Bättre utbildning för säkrare livsmedel

Genom artikel 51 i förordningen om offentlig kontroll ges kommissionen befogenhet att anordna utbildning för personal vid de behöriga myndigheter som hanterar foder- och livsmedelslagstiftning samt bestämmelser om djurhälsa, djurskydd och växtskydd i såväl medlemsstaterna som tredjeländer. I enlighet med denna artikel lanserade kommissionen initiativet ”Bättre utbildning för säkrare livsmedel”, som nu är inne på sitt tredje verksamhetsår. Resultatet för det andra året offentliggjordes i årsrapporten för initiativet:

http://ec.europa.eu/food/training_strategy/annual_report2007/index_en.htm.

Vid slutet av 2008 hade omkring 7 500 deltagare direkt fått tillgång till den utbildning som erbjuds inom ramen för initiativet. Av deltagarna kom 52 % från medlemsstaterna, 13 % från kandidatländer, potentiella kandidatländer, Efta-länder och de länder som omfattas av den europeiska grannskapspolitiken, och 35 % från andra tredjeländer. Under de kommande åren förväntas deltagarnivåerna öka till i genomsnitt 6 000 deltagare per år.

I september 2006 antog kommissionen ett meddelande till rådet och Europaparlamentet om bättre utbildning för säkrare livsmedel¹⁸, där initiativets syfte och omfattning samt strategin för den framtida utvecklingen beskrivs. I enlighet med slutsatserna i meddelandet och resultatet av en lönsamhetsberäkning som utförts av en oberoende konsult beslutade kommissionen att delegera genomförandet av programmet till ”genomförandeorganet för hälso- och konsumentfrågor”¹⁹.

3.7. Gemenskapens referenslaboratorier

I bilaga VII i förordningen om offentlig kontroll finns en samlad förteckning över gemenskapens referenslaboratorier för foder och livsmedel samt djurhälsa, inklusive de laboratorier som tidigare utsetts genom olika sektorsrättsakter och nya

¹⁷ EUT L 11, 15.1.2008, s. 12.

¹⁸ KOM(2006) 519, 20.9.2006, finns på http://ec.europa.eu/food/training/communication_final_report_en.pdf

¹⁹ Kommissionens beslut 2008/544/EG av den 20 juni 2008 om ändring av beslut 2004/858/EG för att ombilda ”genomförandeorganet för folkhälsoprogrammet” till ”genomförandeorganet för hälso- och konsumentfrågor”. EUT L 173, 3.7.2008, s. 27.

referenslaboratorier på områden som inte redan omfattas. Sedan juli 2005 har kommissionen utlyst tre ansökningsomgångar för att utse nya referenslaboratorier.

Tack vare detta har följande nya referenslaboratorier lagts till i förteckningen i bilaga VII:

- Nya referenslaboratorier på följande områden: Mul- och klövsjuka, brucellos, *Listeria monocytogenes*, koagulaspositiva stafylokocker, *Escherichia coli* inklusive verotoxinproducerande *E.coli* (VTEC), *Campylobacter*, parasiter (särskilt *Trichinella*, *Echinococcus* och *Anisakis*), antimikrobiell resistens, animaliska proteiner i foder, rests substanser av bekämpningsmedel, mykotoxiner i livsmedel och foder, dioxiner och PCB samt polycykliska aromatiska kolväten (PAH)²⁰.
- Gemenskapens referenslaboratorium för andra hästsjukdomar än afrikansk hästpest²¹.
- Gemenskapens referenslaboratorier för kräftdjurssjukdomar, rabies och bovin tuberkulos, om fastställande av ytterligare ansvarsområden och uppgifter för gemenskapens referenslaboratorier för rabies och bovin tuberkulos²².

3.8. Tekniska uppdateringar

Standarden EN ISO/IEC 17020 ersätter EN 45004

Enligt artikel 5 i förordningen om offentlig kontroll får den behöriga myndigheten delegera särskilda uppgifter i den offentliga kontrollen till ett eller flera kontrollorgan i enlighet med vissa krav. Dessa kontrollorgan måste verka och vara ackrediterade i enlighet med europeiska standarder, framför allt EN-standarderna ”Allmänna kriterier på verksamhet av olika typer av organ som utför kontroll”. Den tidigare standarden EN 45004 har ersatts av EN ISO/IEC 17020. Förordningen om offentlig kontroll bör därför uppdateras i enlighet med detta. För närvarande utarbetar kommissionen ett förslag till ändring av förordningen om offentlig kontroll i enlighet med övergången till ISO-standarder. Förslaget ska antas genom kommittéförfarande.

Standarden EN ISO/IEC 17011 ersätter EN 45002 och EN 45003

Enligt artikel 12.1 och 12.2 i förordningen om offentlig kontroll utser den behöriga myndigheten laboratorier som får analysera prover som tagits vid offentlig kontroll, och dessa laboratorier måste vara ackrediterade i enlighet med vissa europeiska standarder. De tidigare standarderna EN 45002, ”Provningslaboratorier – Allmänna krav för bedömning”, och EN 45003, ”Ackrediteringssystem för kalibrerings- och provningslaboratorier – Allmänna krav på verksamhet och för godkännande”, har ersatts av ovannämnda EN ISO/IEC 17011, ”Allmänna krav på ackrediteringsorgan

²⁰ Kommissionens förordning (EG) nr 776/2006 av den 23 maj 2006. EUT L 136, 24.5.2006, s. 3.

²¹ Kommissionens förordning (EG) nr 180/2008 av den 28 februari 2008. EUT L 56, 29.2.2008, s. 4.

²² Kommissionens förordning (EG) nr 737/2008 av den 28 juli 2008. EUT L 201, 30.7.2008, s. 29.

som ackrediterar organ för bedömning av överensstämmelse”, och förordningen har uppdaterats i enlighet med detta²³.

4. AVGIFTER

4.1. Bakgrund

Enligt artikel 65 i förordningen om offentlig kontroll ska särskild uppmärksamhet ägnas i rapporten åt de avgifter som tas ut för att finansiera den offentliga kontrollen ("avgifter").

För att kunna rapportera om denna komplexa fråga efterlyste kommissionen en **extern utvärdering** i syfte att få en bättre förståelse för hur de avgiftssystem som för närvarande tillämpas av medlemsstaterna i enlighet med bestämmelserna i förordningen (artiklarna 26–29) fungerar.

Utvärderingen ("undersökningen") genomfördes av en konsult under perioden april–november 2008 genom en enkät till behöriga myndigheter i alla medlemsstater, en ingående analys (fallstudier) av sex medlemsstater där olika avgiftssystem tillämpas, intervjuer med centrala experter och intressenter på EU-nivå, en omfattande analys av befintlig litteratur och en genomgång av uppgifter (däribland relevanta rapporter från kommissionens kontor för livsmedels- och veterinärfrågor samt nationell lagstiftning).

Resultatet av undersökningen slutfördes och gjordes tillgängligt för kommissionen i februari 2009.

4.2. Utvärderingens räckvidd

Undersökningen hade två syften:

- a) Att utvärdera den aktuella situationen beträffande tillämpning av befintliga bestämmelser om avgifter, i synnerhet hur systemet fungerar i praktiken.
- b) Att bedöma för- och nackdelar med en rad politiska alternativ (beträffande de aktuella reglernas räckvidd och mekanismen för fastställande av avgifter).

Utvärderarna ombads även att identifiera de huvudsakliga styrkorna och svagheter i det aktuella systemet samt viktiga problem och brister som bör åtgärdas i framtiden. De undersökte framför allt hur artiklarna 26–29 i förordningen om offentlig kontroll för närvarande genomförs och hur avgiftssystemet, såsom det för närvarande tillämpas, bidrar till uppnåendet av målsättningarna med förordningen om offentlig kontroll.

4.3. De viktigaste slutsatserna av undersökningen

I undersökningen fastställs att det råder stora skillnader mellan olika medlemsstaters tillämpning av finansieringsbestämmelserna i förordningen om offentlig kontroll och att det finns en avsevärd brist på tydlighet och insyn i de olika nationella avgiftssystem

²³

Kommissionens förordning (EG) nr 1029/2008 av den 20 oktober 2008 om ändring av Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 882/2004 för att uppdatera en referens till vissa europeiska standarder, EUT L 278, 21.10.2008, s. 6.

som för närvarande tillämpas. Ett resultat av detta är att direkta jämförelser mellan de faktiska avgiftsnivåerna inom EU (och mellan sektorer) är mycket svåra att genomföra.

Resultatet av undersökningen tyder även på att det på grund av den mycket breda definitionen av kostnadskategorier i bilaga VI till förordningen och den rapporterade bristen på insyn i beräkningsmetoderna är oklart huruvida kostnadsbaserade avgifter verkligen speglar de faktiska kostnader som medlemsstaternas behöriga myndigheter ådrar sig i samband med de inspektioner för vilka avgifter tas ut.

Generellt sett handlade undersökningen om huruvida den viktigaste målsättningen med det avgiftssystem som för närvarande tillämpas har uppnåtts, dvs. att se till att medlemsstaterna har tillräckliga finansiella resurser för att utföra offentlig kontroll (artikel 26 i förordningen). I undersökningen antyds att denna huvudmålsättning till stor del inte har uppfyllts för EU som helhet.

4.4. Förändringsscenarier

Utifrån de rapporterade slutsatserna görs i undersökningen en bedömning av för- och nackdelar med en rad politiska alternativ. Dessutom jämförs möjliga alternativ med de aktuella bestämmelserna.

Som arbetshypotes behandlas följande två ytterlighetsscenarier i undersökningen:

- ”Fullständig subsidiaritet”, vilket skulle innebära att de flesta av de restriktioner som fastställs i det befintliga regelverket, i synnerhet beräkningen av avgifter och räckvidden för obligatoriska avgifter, skulle upphävas. Det skulle vara upp till medlemsstaterna själva att besluta hur de bäst finansierar sin officiella kontrollverksamhet.
- ”Fullständig harmonisering”, med fasta avgifter som gäller inom hela Europeiska unionen och för alla berörda sektorer (i enlighet med gemenskapslagstiftningen).

I undersökningen bedöms därefter för- och nackdelar med mellanliggande scenarier som är resultatet av att de två mest radikala alternativen tonats ned. Framför allt analyseras hur de viktigaste komponenterna i ett regelverk för avgifter skulle beskrivas på en skala där ytterligheterna är ”fullständig subsidiaritet” respektive ”fullständig harmonisering”. Dessa viktiga komponenter är framför allt följande:

- Obligatorisk/icke-obligatorisk avgift.
- Harmoniserad/icke-harmoniserad avgiftsnivå.
- Harmoniserad/icke-harmoniserad metod för avgiftsberäkning.
- Harmoniserade/icke-harmoniserade avgiftssänkningar och böter för bristande efterlevnad.
- Förteckning över verksamhet som omfattas av avgifter (systemets räckvidd).

Hänsyn ska även tas till möjligheten att behålla systemet som det är, dock med vissa förbättringar för att åtgärda de rapporterade bristerna i den mån det är möjligt.

Kommissionen kommer nu att genomföra en konsekvensanalys för att utvärdera de tillgängliga alternativen och behovet av att utarbeta ett lagstiftningsförslag. Här ingår ett samråd med intressenter och övriga berörda parter.

Fullständig information om resultatet av undersökningen om avgifter offentliggörs på följande adress: [ska fyllas i].